

LBRIS

We know
books

© Editura EIKON

București, Calea Giulești 333, sector 6
cod poștal 060269, România

Difuzare / distribuție carte: tel/fax: 021 348 14 74
mobil: 0733 131 145, 0728 084 802
e-mail: difuzare@edituraeikon.ro

Redacția: tel: 021 348 14 74
mobil: 0728 084 802, 0733 131 145
e-mail: contact@edituraeikon.ro
web: www.edituraeikon.ro

Editura Eikon este acreditată de Consiliul Național al
Cercetării Științifice din Învățământul Superior (CNCSIS)

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

D'ALBON, ADA

Antonime pe timp de pandemie / Ada d'Albon; pref. de Silvia
Grigore. – București: Eikon, 2022
ISBN 978-606-49-0673-1

I. Grigore, Silvia (pref.)

821.135.1

DTP: Valerian Susan

Editor: Valentin Ajder

Ada d'Albon

Antonime
pe timp de pandemie

Prefață de **Silvia Grigore**

E I K O N

București, 2022

CUPRINS

Prefață.....	9
Efemeride.....	13
UN COPAC.....	13
AMINTIRE.....	14
ÎNTÂLNIRE PE MAL.....	16
DIN CE SE NAȘTE ABIECTUL?.....	18
MAICA ALEXANDRINA.....	20
„MERDE”.....	22
SUZANNE.....	25
SANDALELE ROȘII.....	27
LUI LAURENȚIU.....	30
GÂNDURI DESPRE FACEBOOK.....	31
ZBOR PESTE NOURI.....	32
SĂCULEȚUL ROȘU.....	33
PELEȘUL ÎN CEAȚĂ.....	34
MUZICA? FIZICA?.....	35
INSTANTANEE... ..	38
INSTANTANEE... ..	40
DRAGI VOI TOȚI!.....	42
IERI, AZI.....	47
O SIMPLĂ AMINTIRE.....	52
STRANIU... ..	56
MOMENT DE REVOLTĂ... ..	60
ÎNTÂLNIRI ȘI GÂNDURI.....	64
AMINTIRE... AMINTIRI... ..	69
MULȚI ANI, „DULCE” ROMÂNIE!.....	73
AMINTIRE PENTRU ANDREA,	
MICUL MEU PRIETEN DIN PADOVA.....	74
SCRISOARE DESCHISĂ... ..	80
GÂNDURI... ..	86
POVEȘTI EXTRAORDINARE... (de An Nou).....	89
OMAGIU... (pe muchie de cuțit).....	100

TĂCERE.....	103
VIAȚĂ... VIAȚĂ.....	105
PĂCLĂ... IUBIRE... DORINȚE.....	108
SPECIAL SFÂNTUL VALENTIN.....	111
LAURENȚIU AZIMIOARĂ (15 februarie 1936-9 ianuarie 2020) ..	112
INSTANTANEE.....	115
DIVERTISMENT ÎNTR-UN ACT PENTRU O FEMEIE SINGURĂ ..	117
RECVIEM	123
DECLARAȚIE DE PROFUNDĂ DRAGOSTE.....	130
RUGĂCIUNE.....	132
DURERE.....	133
HRISTOS A ÎNVIAT!.....	135
DRAGII MEI!	
(A propos de spectacolul „Eminescu” dat la teatrul de l’Orme)	136
SCURTĂ AMINTIRE	137
MULȚUMIRI ȘI EXPLICAȚII	140
ATENȚIE	143
NOAPTE DE SÂNZIENE.....	144
PENTRU TOȚI	148
MAZURKA DE CHOPIN	151
6 AUGUST.....	156
SCRISOARE DESCHISĂ TUTUROR CELOR CARE MĂ CITESC	159
SAKURA POVESTE ADEVĂRATĂ	164
DESPRE ROMÂNIA, PENTRU ROMÂNIA	169
REGINA NOPTII... O TAINĂ.....	197
MUZEI MELE.....	201
UMBRELA (după Freud)	205
CORĂBIILE ÎNECATE (sau Baia)	211
DRAGII MEI CITITORI ȘI VIITORI CITITORI	218
GÂNDURI NEDESLUȘITE... GÂNDURI.....	220
INTERVIU CU ADA D’ALBON.....	224
141 DE ANI DE LA ACEL 5 NOIEMBRIE.....	229
SPOVEDANIE... (Caștancăi, spre amintire.....)	235
FACEBOOK... MON AMOUR!.....	244
1 DECEMBRIE, E ZIUA ȚĂRII NOASTRE	253
SPECIAL MOȘ NICOLAE	258

NOCTURNĂ ÎNAINTEA CRĂCIUNULUI.....	259
ÎN LOC DE „SORCOVA VESELA”	265
DRAGII MEI CITITORI.....	270
EMINESCU.....	271
MIX... DE ALE MELE.....	272

Scieri din anticamera covidului

GILETS JAUNES, RIRE JAUNE (adică răs strâmb).....	281
ȘASE ZILE LA BUCUREȘTI ȘI UN CEAS LA „GAUDEAMUS”.....	285
SCRISOARE.....	309
A TREIA REVENIRE.....	317
OLGĂI TUDORACHE POSTUMĂ	342

Cititori și mărturii.....

347

Efemeride

4 septembrie 2020

UN COPAC

Pentru început, mă descurc greu cu FB. Vă mulțumesc pentru răbdare și atenție.

Ad'A

În mijlocul peninsulei Quiberon se află micul port de pescari St. Pierre de Quiberon, unde oceanul e rege. Acolo îmi oblojesc rănile cu care surghiunul m-a blagoslovit, exil despre care vorbesc în cartea mea *Ultima Vară în Bretania*. După o absență îndelungată, m-am întors pe aceste meleaguri dragi mie ca să mă plec în fața Oceanului rege.

O întâlnire insolită cu un arbore ciudat m-a țintuit locului. Mă întrebam când o fi fost plantat de crescuse așa de mare și mă minunam de înfățișarea lui neobișnuită. Robert, omul care de 40 de ani udă florile din St. Pierre, și cu care sunt amică, mi-a povestit că e un arbore în aparență banal și că e acolo de 40 de ani. Atâta doar că în vara asta își trăiește ultimul lui an de viață și că printr-un efort suprem înfrunzește o ultimă oară, luând înfățișare fantomatică. „Așa precum cântă lebăda înainte să moară”, a adăugat cu tandrețe Robert.

7 septembrie 2020

AMINTIRE

În acel an, toamna venise devreme. Mă aflam încă la Mănăstirea Neamțului, loc drag, unde ne petreceam verile în familie. În casa de la Vovidenie, Sadoveanu (nenea Mihai pentru mine), în fotoliul său, privea burhaiul care înnegura munții.

Pe treptele terasei, povesteam păpușii mele istoria care îmi trecea prin cap în acel moment. Era vorba de o bătrână singură. În lipsă de copil, creștea lângă ea o rămă căreia îi povestea vrute și nevrute. Râma creștea văzând cu ochii. Când avea capul prea plin de palavre, râma scotea la iveală un al doilea cap, apoi un al treilea... până când

Cu Sadoveanu în ultima sa lună de viață

se transformă într-un balaur gigantic, cu o mie de capete, care acoperi cerul. „Vezi c-ai să sparii păpușa!”, râse nenea Mihai.

Seara, cerul se însenină... Mă găseam iar pe terasă, alături de un nenea Mihai tăcut.

În apa lacului din vale, raze de soare se înecau cu luciri tremurate. Se instalase de curând în casă un telefon care făcea legătura cu Bucureștiul prin Piatra Neamț. Se auzea prost, convorbirile durau... Din salon venea țipăt glasul Profirei, fiica lui Sadoveanu. Deodată nenea Mihai strigă supărat:

— Da' mai sfârșiți oameni buni cu drăcia ceea de telefon! Atât îi împuiați capul că o să se transforme în balaur ca în povestea Adei! N-o să mai știți să descurcați firele și o să vă împleticiți în vorbă, bre! O să uitați și să vorbiți și să tăceți și să vă mirați de cum soarele știe să privească înapoi. O să dea molima proștilor în voi și balaurul o să vă înghită ca pe niște netrebnici! (Amintirea asta a zvâcnit nervos ieri, când căutam să mă descurc pe Facebook.)

Ad'A

14 septembrie 2020

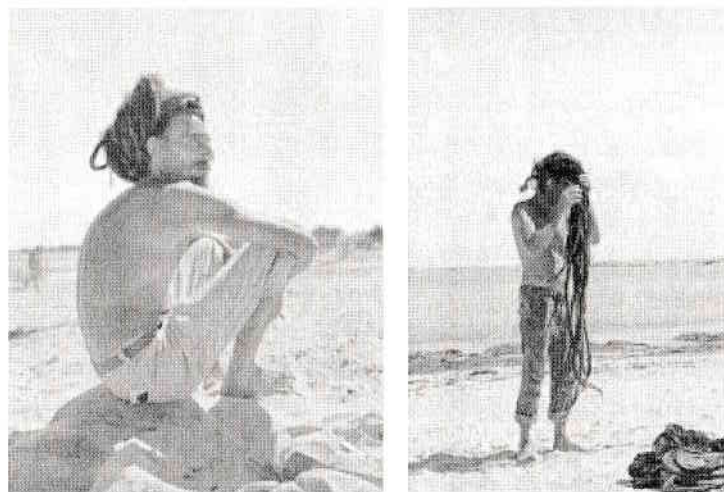
ÎNTÂLNIRE PE MAL

La St. Pierre Quiberon, loc pentru care voi părăsi Parisul într-un viitor nesigur, loc unde în armonie cu oceanul, mă regăsesc în mare parte, trăiește o ființă singuratică, un om pe nume Nat. Îndrăgește oceanul ca și mine; ca și mine, șade în fața largului mișcător ce-și schimbă culoarea și umoarea după vrerea lui Dumnezeu. Cu anii, întâlnindu-l deseori în colțurile cele mai ascunse de lume, o înțelegere tacită s-a înnispat între noi.

Când am auzit prin cântul valurilor prima frază pe care mi-a spus-o, eram pe o mică plajă stâncoasă unde nisipul nu era răvășit de pași: „apă roșie, vine hulă”... A doua frază am auzit-o abia înspre toamnă, pe o plajă pustie acoperită de ceață: „pleacă apa, se ridică ceața”. După ce soarele își stingea luminile în apă, plecam în lumea mea, lăsându-l în lumea lui care desigur era alta decât cea care mă stăpânește pe mine.

Mă alăturam grupului de amici ai fiului meu, în jurul unei mese, pe o terasă în buza oceanului. Tineri guralivi și veseli care mă primeau cu râsete și glume. Ascultam cu interes discuțiile unei lumi de care sunt străină. Admiram cu tandrețe frumusețea acestor tineri entuziaști, visători, ce vibrau de dragoste și frământări și care vorbeau o limbă ai cărei termeni mă complexau. Ochii lor străluceau ca ai mei în tinerețe, zâmbetul lor era fermecător.

Nici azi nu știu exact care e lumea mea. Între scenă și ocean, mi-am găsit echilibrul ignorând exilul. Scrisul, precum respirația, îmi permite să viețuiesc și să mă

minunez de tot ce mă înconjoară. Cei pe care îi întâlnesc în drumul meu, nu sunt cu nimic deosebiți de cei pe care i-am întâlnit în trecut; doar uneltele pe care le mânuiesc cei de azi încurcă firul vieții interioare, mereu altfel decât uneltele timpului trecut. Firul, el, rămâne încurcat de-a lungul vremurilor. Sigur, Facebook-ul va fi înlocuit înainte că eu să-l fi putut stăpâni... Ce unelte veșnicia ne rezervă? „Vreme trece, vreme vine...”

*Cu drag, Ralucăi Tulbure
Ad'A*

16 septembrie 2020

DIN CE SE NAȘTE ABJECTUL?

Am primit ieri un mesaj pe Facebook: Carmen Filis. „Filantropia 1978”. Atât. Numele celei ce mi-a scris era înecat în noianul de nume pe care le-am cunoscut în trecut. O clipă am crezut că mesajul îmi anunță existența unei asociații; ca imediat să realizez că anul 1978 este anul când s-a născut fiul meu. Filantropia e spitalul unde fiul meu a văzut lumina zilei. Carmen Filis este ființa căreia azi îi închin aceste rânduri. În 1978, spitalul Filantropia se afla într-o stare mai mult decât jalnică, din toate punctele de vedere.

Aducerea pe lume a copilului meu s-a înfăptuit în condiții deosebit de vitrege. Când, pe patul de spital, am întredeschis pleoapele, după nu știu câte zile și nopți ucigătoare, m-au întâmpinat doi ochi negri, catifelati și luminoși.

Văratec, iunie 1978

O fetișcană fermecătoare mă ținea de mână. De cât timp? Câte zile această apariție mi-a vegheat revenirea din stingere, luându-mi, cu o delicatețe rară, brațul sub perfuzii și schimbându-i poziția că să nu fie îndurerat, nu știu. Tot ce-mi aduc aminte e că între mine și această excepțională soră, s-a înfiripat o dulce înțelegere. Grija, căldura și zâmbetul mi-au salvat poate viața, așa cum

hotărâse Pronia. După plecarea mea din spital, a venit la noi acasă... amintire cețoasă.

Când, împotriva mea, am părăsit România, am intrat fulgerător într-o lume necunoscută și ostilă. În lupta acerbă pe care am dus-o, soțul meu și cu mine, pentru a crea un teatru, am fost împinși inexorabil spre a ne fabrica, precum un scut, un zid înalt între trecut și prezentul care, precum o junglă, nu-ți dezvăluie cărările. Amintiri dragi din urmă se ascundeau ca să nu ne strâmbe judecata. Lungă rătăcire care ne-a scos într-o zi la un luminiș fragil. Amintiri ce reveneau mi-au poruncit să scriu cartea *Ultima Vară în Bretania*.

Imaginea lui Carmen Filis mi-a apărut ieri cu o claritate care m-a zdruncinat. Cum, în colcăiala putredă în care spitalul Filantropia abia își trăgea sufletul, Carmen Filis, ea, și celelalte surori, și-au putut păstra puritatea, frumusețea, demnitatea și au dus poveri pentru ca niciodată crezul lor să nu fie întinat? Și spun fără rețineri că soțul meu și cu mine am străbătut încercări despre care nu ne-am imaginat că pot fi îndurate; crezul nostru a rămas intact între pereții Teatrului de l'Orme. Mă întreb din ce se naște abjectul?

20 septembrie 2020

MAICA ALEXANDRINA

Fiiind duminică și cum sunt singură, am hotărât că voi petrece între patru pereți o dimineață banală. Am pus pe YouTube să ascult concertele pentru pian și orchestră de Beethoven și m-am lăsat pradă trândăviei, savurând o țigară și apoi alta...

Ascultam cu dulce încântare pianul sub degetele vrăjite ale lui Dan Grigore în concertul n°5, când o amintire foarte veche a tăiat calea gândurilor mele. Am cunoscut pe vremuri, la mănăstirea Văratec, o maică pe nume Alexandrina, care, în momentele ei libere, umbla cu un tranzistor și asculta cu evlavie mari compozitori. Altminteri, era o femeie fără prea multă școală, cu mâini muncite, stânga ușor paralizată, fața brăzdată de ani. Mi-a povestit că, în tinerețe, o bombă pierdută a explodat nu departe de ea și că ea a fost îngropată sub pământ. Un boier din acele locuri a găsit-o aproape moartă și a dus-o acasă la el. Alexandrina s-a trezit din veșnicie în sunetele concertului n°5 de Beethoven; din acea clipă n-a mai putut trăi fără Dumnezeu și fără muzica pe care o cunoștea cu desăvârșită minuție și pe care a numit-o divină...

Gândurile mele erau hai-hui când soneria mi-a zgâriat auzul. O vecină, pe care n-o cunosc decât din scurte întâlniri în ascensor, m-a abordat cu timiditate: „Am îndrăznit să sun la ușa dumneavoastră pentru că sunteți singura care îmi zâmbește în ascensor. Am fost la pâine și mi-am uitat cheile în casă. Aș putea sta la dumneavoastră până vine soțul meu de la piață?” Am poftit-o în casă și am rugat-o

să-și scoată masca. „Nu opriți muzica, lăsați să cânte!”. mi-a spus precipitat vecina.

Când, la întrebarea ei, i-am răspuns că sunt româncă, a exclamat veselă: „Prin anii 60, am vizitat mănăstirile din nordul României. Am cunoscut o maică pe nume Alexandrina, am fotografia ei pe undeva. Avea un tranzistor și asculta muzică de asta cum ascultați dumneavoastră... Probabil că e o obișnuință românească, că noi îl ascultăm mult pe Jonny Holiday!” „Și eu ascult jazz și cântăreți francezi”, i-am răspuns cu înțelegere.

Ce unde se atrag, se cheamă, se încrucișează în spațiu fără că noi să avem știință? Banalitatea nu-i decât o abstracțiune inventată de cei ce nu știu să se minuneze de raza de soare care străbate frunzișul... La urma urmei, nici scrumiera mea prea plină de chiștoace nu-mi pare a fi deloc banală...

Ora 9:30, azi dimineață.

22 septembrie 2020

„MERDE”

Acum, nu de mult, am explicat unui foarte bun prieten semnificația cuvântului francez „Merde” când e pronunțat în lumea teatrului, în loc de cuvântul „succes” vine de pe timpul când lumea se ducea la operă cu trăsura. Trăsurile trase de cai se înșirau în așteptare în fața Operei, de-a lungul străzii. După spectacol, trăsurile plecau, lăsând strada acoperită de bălegar. Multă balegă, însemna sală plină, deci succes asigurat. Astă explicație (pe care nu toată lumea o cunoaște) mi-a trezit o amintire ce mă amuză să o povestesc.

La noi în familie venea dintotdeauna, când erau mulți musafiri, o domnișoară ce trecuse de prima tinerețe. Făcea cu artă cele mai fine minciunile. Devenise o obișnuită a casei și deseori lua cafeaua cu noi în salon. O chema Păpușica. Nu-i cunosc alt nume. Avea o față îngrijită, pudrată alb, gene lungi încărcate cu rimel, părul blond ridicat savant în vârful capului, de unde alunecau spre umeri multiple bucle englezești, ce se legănau sprintene la orice suflare a Păpușicăi. Păpușica era taxatoare la tramvai și oferea o grijă particulară unghiilor sale foarte roșii. Păpușica învăța singură limba franceză. Pronunța cuvintele franțuzești cu mare distincție. Ziarul România liberă îl numea La Roumanie „Liberte” ștergându-și cu degetul mic rujul din colțul gurii.

Păpușica aștepta „le Français” cu care avea să se mărite, așa cum îi ghicise o ghicitoare când avea 17 ani, fapt care a marcat-o pe viață. Ca urmare, s-a păstrat mereu neîntinată

pentru alesul inimii. Ingenuă, avea în ochi o mirare permanentă în timp ce clipea ușor din pleoape povestindu-ne cu jenă despre singurătatea ei. Așa că în ziua când l-a rugat pe tatăl meu, medic, să o consulte pentru tresăriri de inimioară, la întrebarea: „Ce boli ați avut în copilărie?”, a răspuns cu suspin prelung, ridicând ochii la cer: „Ah, doctore, parcă eu am avut copilărie?!”, ca apoi să plângă în brațele mamei din cauza indiscreției doctorului care a întrebat-o ce vârstă are.

Păpușica primi un rol într-un spectacol de amatori, o scenă în care trebuia să plângă. I-am urat „merde” înainte de spectacol. A izbucnit în hohote de plâns: „Vai, Ada Ioana, de ce mă înjuri așa urât?”. A plâns cu suspine care au urmărit-o și pe scenă. A primit premiu de interpretare. O cutie de bomboane fondante.

Au trecut anii, Păpușica avea mereu 17 ani când am ajuns în Franța, Păpușica mi-a scris des. Am răspuns. Într-o zi, a aterizat pe nepusă masă la Paris, tocmai cu două zile înainte să plec la St. Pierre Quiberon. Cum închiriasem acolo o căsuță, am luat-o o pe Păpușica cu mine. Foarte

Casă din St. Pierre (Kerhostin)